

[Industriministeren]

til på forhånd at stramme reglerne for familier, der ejer f.eks. erhvervsdrivende fonde.

Det er jo muligt, at man siger, at dette hensyn ikke gælder, og så må vi selvfølgelig se på det, men man må ikke glemme, at der er en helt anden konstruktion i erhvervsdrivende fonde. Det kan være, at en bestyrelses medlemmer f.eks. er slægtninge af den oprindelige stifter – det kan meget vel forekomme – men det er fonden, der ejer de aktier, som er henlagt i fonden, og det gør, at vi ikke mener, at der skal ske nogen som helst ændringer i disse forhold.

Vi kan diskutere det i udvalget – vi kan diskutere alt i udvalget – og jeg skal være parat til, i det omfang det er mig muligt, at overbevise udvalget om, at mit standpunkt er det rigtige.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 129:

Forslag til lov om ændring af selskabsskateloven og andre skattelove. (Beskatning af fonde og visse foreninger).

(Fremsat 15/3 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Tastesen (S):

Da folketinget den 3. maj sidste år vedtog, at man ønskede et lovforslag om fondsbeskatning fremsat i denne folketingssamling, havde vi en klar forventning om, at ministeren ville fremsætte et forslag, der lå tæt op ad de intentioner, forslagsstillerne havde med beslutningsforslaget.

Det blev ikke tilfældet, tværtimod. Ministeren har valgt at værne om fondskapitalens fortsatte skattefrihed, samtidig med at arbejdsmarkedets konfliktfonde, der er organiseret som foreninger, trækkes frem til særskilt beskatning modsat erhvervsdrivende foreninger, der fortsat ikke beskattes.

Man kan starte med at spørge ministeren: hvad er den særlige årsag til, at man lige præcis trækker grænsen her i forhold til den slags foreninger, som det må være naturligt i fremtidigt perspektiv at beskattes?

Vi har fået hr. Bernhard Baunsgaards melding om, at han ikke har taget stilling til grænsedragningen på nuværende tidspunkt, og det må vi tage til efterretning. Men det kunne være rart at få et bud fra ministeren på, hvad den særlige begrundelse er.

Forslaget har efter vores opfattelse en sådan ubalance, at man uden at overdive kan fastslå, at ministeren har leveret en helt anden vare end den, folketinget har bestilt hos ministeren, og vi må nu konstatere, at det er regeringens politik længst muligt at undgå at imødekomme et sådant ønske fra folketingets flertal.

Ministeren præsterer det kunststykke, at der ud fra en skønnet værditilvækst på 3.500 mill. kr. kun vil være et skattemæssigt provenu på mellem 50 og 100 mill. kr. at hente. Det svarer til ca. 2 pct. Samtidig mener ministeren at kunne hente op imod 300 mill. kr. hos visse foreninger på arbejdsmarkedet, der som sagt er pillet frem til særskilt beskatning.

Som forslaget ser ud på nuværende tidspunkt, er det politisk uanstændigt i en sådan grad, at man kan få det indtryk, at det har været ministerens hensigt, at der intet skulle ske. Trods dette vil vi dog i socialdemokratiet arbejde for, at forslaget får en sådan politisk, økonomisk og social balance, at der kan vedtages noget i denne folketingssamling. Vi har nemlig ingen interesse i, at fonde og erhvervsdrivende foreninger i endnu flere år skal være skattefrie tilflugtssteder.

Vi må for det første finde frem til en rimelig definition af, hvad det er for formål, der må anses for at tjene almenvellet. Ligningslovens § 8 A er ubrugelig. Denne bestemmelse er udvandet på en sådan måde, at den giver fradrag for næsten alt. Vi har i øvrigt i socialdemokratiet den opfattelse, at det er en meget betænkelig udvikling, at skattefrie institutioner skal bestemme, hvad der tjener

[Tastesen]

almenvellet bedst. Det må bero på en politisk vurdering, hvilke sociale, kulturelle og humanitære formål der skal begunstiges af skattefrihed. Af dette må man kunne forstå, at vi kun i begrænset omfang vil gå med til fradrag for udlodninger til vedtægtsmæssige formål.

Vi kan ikke se nogen fornuftig begrundelse for, at der skal gives et skattefrit konsolideringsfradrag på 10 pct., og vi mener heller ikke, at henlæggelser til senere udlodning skal kunne fritages for beskatning. Vi vil arbejde for, at de velgørende formål, der skal have skattefrihed, får pengene stillet til rådighed så hurtigt som muligt, fremfor at kapitalen bare skubbes fra år til år for at undgå beskatning.

Vi har været præsenteret for så mange spekulationsmuligheder med hensyn til fordelagtige lån til særligt begunstigede personer og med hensyn til skatteflugt til udlandet, at vi har en vis god begrundelse for vores skepsis her. Der findes ingen rimelig begrundelse for, at pengene ikke straks udloddes til et anerkendt velgørende formål. Allerede under behandlingen af beslutningsforslaget sidste år udtalte jeg på socialdemokratiets vegne, at hvis der kun sker beskatning af fonde, er der risiko for, at fonde omdannes til foreninger, og at skattetænkningen i fremtiden vil rette sig imod foreninger.

Vi er derfor helt med på, at der skal ske en beskatning af de foreningsfonde, der findes, men kravet må naturligvis være en helhedsløsning.

Vor betingelse for at medvirke til beskatning er derfor en generel beskatning af tilvæksten i de store foreningsformuer, herunder især de erhvervsdrivende foreninger, afgrænset 1) i forhold til en vis størrelse, afgrænset 2) i forhold til veldefinerede formål, for vi har selvfølgelig ikke til hensigt at optræde til skade for de mange foreninger, der har idrætslige formål m.v. Det er denne afgrænsning, vi under udvalgsarbejdet meget præcist må finde frem til.

Trods det ringe udgangspunkt i lovforslaget vil vi i socialdemokratiet gå til udvalgsarbejdet med det positive sigte at få lovforslaget vedtaget, men så skal lovforslaget dog se noget anderledes ud, når det kommer til tredje behandling, end det ser ud i øjeblikket.

Hagen Hagensen (KF):

Med fremsættelsen af dette lovforslag efterlever regeringen den folketingsbeslutning, der blev vedtaget i fjor. Jeg forstår, at vandede her skilles, når jeg hører, hvad hr. Tastesen siger om det forslag, som skatteministeren har fremsat på regeringens vegne.

Det er da rigtigt, at forslaget ud over fonde tillige omfatter beskatning af de såkaldte konfliktfonde, i ganske samme omfang som disse fonde er taget med i de to love, vi i øvrigt har drøftet i dag.

Efter forslaget er beskatning af fonde og konfliktfonde begrænset til alene at være beskatning af formueafkast i form af renter og aktieudbytter. Det sker med forskellige skattesatser. Det skal tilføjes – det synes jeg man skal understrege – at den hidtil gældende beskatning af fondes m.fl.s indtægter ved erhvervsudøvelse selvsagt bliver bevaret.

Det er klart af afgørende betydning for mig og for mange med mig, at fonde med almenvelgørende og almennyttige formål – og dem er der mange af – fritages for beskatning af erhvervsmæssig indtægt, og at også renter og udbytter og afkast deraf, når det vedtægtsmæssige formål er almenvelgørende, bliver fri for skat.

Det ville være helt urimeligt, om almenvelgørende fondes virke med uddeling af støtte til mange gode formål, der har sparet og vil spare det offentlige for udgifter, blev begrænset gennem beskatning af afkast af formue m.v. Jeg synes, det er helt fundamentalt at fastslå dette som udgangspunkt.

Det er også naturligt, at skattepligten for fonde og foreninger, der er omfattet af loven, bortfalder, når indkomsten anvendes til udlodning til vedtægtsmæssige formål.

Uden for det almennyttige område bliver henlæggelser til senere anvendelse ikke skattefri, og der kan således ikke kumuleres fra år til år. Det vil sige, at der skal skattes, når afkastet bliver i fonden, mens der ikke skattes af udlodninger til vedtægtsbestemte formål. Disse beskattes hos modtagerne, og det er også det, der gælder og skal gælde også for familiefonde.

Der vil være nogle afgrænsningsvanskeligheder – det er der ikke spor tvivl om – mellem fonde og foreninger, og det forhold, at kun foreninger med konfliktfondsformål er taget med i lovforslaget, kan vel medføre en tendens til, at foreninger oprettes i stedet for selvejende fonde. Vi har bemærket, at der er

[Hagen Hagensen]

et udvalgsarbejde i gang andetsteds under regeringen, og det vil vi så vente på for at se, om der er grund til at inddrage andre fonde under beskatning som erhvervsdrivende.

Jeg synes nok, at man her er kommet med noget, der viser en balance, som er rigtig i forhold til det, vi skal holde på: fonde, som der har været en virkelig mening med at oprette, fonde, der har været til støtte for mange, mange mennesker.

Jeg vil mene, at forslaget danner et grundlag for en begyndende fondsbeskatning og foreningsbeskatning.

Jeg kan slet ikke forstå, at hr. Tastesen svingede sig op til de højder og talte om politisk uanstændighed. Det er der for mig at se overhovedet intet om. Der er heller ej leveret nogen anden vare end den, folketinget har bestilt. Med udgangspunkt i fondsudvalgsbetænkningen skulle ministeren komme med et forslag. Det er det, ministeren i væsentlig grad har gjort, og det synes jeg han kun skal have anerkendelse for.

Fogh Rasmussen (V):

Dette forslag er en udløber af en beslutning, som et flertal har truffet her i folketinget. Den beslutning var vi – for nu at bruge et mildt udtryk – ikke vildt begejstrede for. Men vi synes, at skatteministeren stillet over for den opgave har fundet en løsning, der, hvis jeg skal bruge en jysk formulering, kunne have været værre.

Problemet er selvfølgelig, at ministeren og regeringen har stået over for en bunden opgave, og det skal ikke være nogen hemmelighed, at hele denne sag om fondsbeskatning ikke ligefrem er venstres livret. Vi respekterer naturligvis, at et flertal i folketinget har ønsket, at der forholdsvis hurtigt skulle fremsættes et lovforslag om beskatning af fonde, og i betragtning af den baggrund, der har været for forslagens fremkomst, er vi tilfredse med det resultat, som vi nu kan se i form af det lovforslag, vi behandler i dag.

For det første vil jeg udtrykke min tilfredshed med, at det med dette forslag også er slået fast, at fonde, der har et almennyttigt sigte, fortsat er friholdt for beskatning. Det gælder såvel de udlodninger til almennyttige formål, som umiddelbart foretages, som de henlæggelser, der foretages til en senere sikring af disse formål.

Jeg forstod, at hr. Tastesen ankede over netop dette, og man kan vel vanskeligt frigøre sig for den opfattelse, at hr. Tastesens indvendinger på dette punkt dybest set hænger sammen med, at socialdemokratiet har en meget skeptisk for ikke at sige direkte negativ holdning over for en række af de opgaver, som private almennyttige fonde udfører. Der skal i hvert fald ikke være nogen tvivl om, at for os er det meget afgørende, at man sikrer nogle vilkår for disse fondes aktivitet, som gør, at de også i fremtiden på en god måde kan løse de samfundsmæssige opgaver af social, kulturel og anden art, som de er sat til at løse.

Vi er også tilfredse med, at den beskatning, der her lægges op til, er en beskatning af afkastet i fondene, helt præcist renteindtægter og aktieudbytter. På det punkt sikres der nu en højere grad af ligestilling mellem virksomheder drevet i selskabsform og virksomheder, der har deres baggrund i en fond.

Vi er meget tilfredse med bestemmelsen om, at der er skattefrihed for hensættelser op til en grænse på 10 pct. af den skattepligtige indkomst. Også her kom hr. Tastesen med en række indvendinger. Jeg skal nøjes med at sige, at det i hvert fald må betragtes som et minimum for at sikre, at der er en vis inflationsgardering for fondskapitalen. Hvis en sådan skattefrihed til henlæggelser ikke fandtes, kunne man risikere en uacceptabel udhuling af fondskapitalen.

Lad mig endelig sige, at vi er overordentlig tilfredse med forslaget om, at konfliktfonde inddrages under beskatning. Vi ved alle sammen, at det har været helt tilfældigt, om en såkaldt konfliktfond er blevet registreret som en fond eller er blevet opfattet som en forening, og for at undgå denne tilfældige sondring er det selvfølgelig helt rimeligt at inddrage konfliktfondene under registreringen og dermed også under beskatningen. Det er rimeligt, at offentligheden får en vis indsigt i disse fondes forhold, og derfor kan vi støtte en beskatning også på dette punkt.

Det er klart, at på et nyt område som dette vil der selvfølgelig under udvalgsarbejdet opstå en række problemer, vi ikke på forhånd har kunnet tage højde for. Derfor vil vi tilsige lovforslaget en velvillig, men også meget grundig udvalgsbehandling.

(Kort bemærkning).

Tastesen (S):

Det kunne være meget, meget værre, hvis det var hr. Fogh Rasmussen og hans parti, som bestemte, i stedet for folketingets flertal. Det må vi nok konstatere.

Det, jeg vil gøre opmærksom på, er, at der ikke skal være tvivl om, at de virkelig almennyttige formål, som fondene opsparer til, ønsker vi at tilgodese. Det fremgik også af min ordførertale.

Det, vi vender os imod, er, at en skattefri fondskapital i en ubegrænset årrække kan hobes op og skubbes og skubbes, uden at den udloddes til det formål, som man siger den er bestemt til, og det er muligheden for lånoptagelser og andre ting. Det vil vi have vurderet meget nøje under udvalgsarbejdet. Der skal ikke være tvivl om den holdning, vi har til det.

Rahbæk Møller (SF):

Dette lovforslag er grotesk. Det er så grotesk, at vi må gå ganske klart imod det. Selv om vi i mange år har forlangt en effektiv fondsbeskatning, er det lykkedes regeringen at konstruere så umulige forslag, at vi ikke på nogen måde kan støtte dem.

For det første har man indsat så mange undtagelsesbestemmelser, at provenuet stort set forsvinder. Udbetalinger er fradragsberettigede; det er måske i sig selv rimeligt nok, men derudover kan der henlægges ubegrænset til almennyttige formål. Der kan derudover henlægges 10 pct. af overskuddet, og endelig er der en lempelig beskatning af aktieudbytter.

Resultatet er, at regeringen forventer et provenu på mellem 50 og 100 mill. kr. af afkastet af en samlet fondsformue på 23 mia kr. Det skal noteres, at regeringens skøn formodentlig er optimistisk – det kræver ikke megen revisorbistand at få det længere ned – og at formuerne givetvis er undervurderede. Det er kommet klart frem, at det er meget forskellige opgørelsesmåder, de forskellige fonde har brugt, da de oplyste deres formuer til fondsregistreringen.

Til gengæld har man altså kastet sig over fagforeningernes og arbejdsgiverforeningernes fonde. Så vidt jeg forstår, er det ikke kun konfliktfondene; forslaget omfatter også sociale fonde m.v. i fagforeninger. Der forventen-

ter man et ganske andet provenu, nemlig en 200–300 mill. kr.

Og hvorfor har man så kastet sig over dem? Ja, der er forskellige påskud, men den reelle begrundelse er nok, at man ved, at det radikale venstre ikke kan lide fagforeninger, og ved netop at tage dem med er det lykkedes at splitte det folketingsflertal, der en gang imellem er progressivt.

Det er den reelle begrundelse. Så er der nogle formelle. Den ene er en ordlighed. Af en eller anden grund er det blevet skik her i landet at bruge ordet fond som en kort betegnelse for det, der egentlig hedder fonds, legater, stiftelser og lignende selvejende institutioner. På grund af den ordlighed har man sagt, at nu skal konfliktfonde med, og jeg kan da også som hr. Lenger undre mig over, at man ikke også har medtaget døbefonte, når man nu har hæftet sig ved ordet.

Sagen er, at hvis vi i stedet for havde valgt ordet stiftelse, som man har i Norge og i Sverige – det er jo meget udmærket at følge nordisk sprogbrug – så ville det have været ganske svært for regeringen at komme med dette forslag. Der er vist ingen, der har hørt om en konfliktstiftelse; det har jeg i hvert fald ikke.

Den anden formelle begrundelse er, som betænkningen påpeger, at hvis man får en effektiv beskatning af fonde, må man se i øjnene, at der vil komme foreninger med det formål at unddrage sig skat. Det er givetvis korrekt, men som adskillige ordførere allerede har påpeget, er der intet i dette forslag, der foregriber en sådan udvikling; man har udelukkende taget en speciel og veldefineret gruppe foreninger ud, der næppe vil blive brugt til det formål.

Som konklusion må jeg sige, at det er lykkedes regeringen at komponere så ringe et forslag, at vi må gå klart imod. Formodentlig er det også regeringens hensigt. Det er en meget smart måde at komme ud over et pålæg fra folketinget på: at konstruere en lov, der forhåbentlig ikke kan vedtages.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det var jo da klar besked. SF vil overhovedet ikke være med. Så er spørgsmålet, om SF bliver helt væk fra udvalget, når vi behandler lovforslaget. Det letter selvfølgelig

[Bernhard Baunsgaard]

udvalgsarbejdet, og så må vi andre arbejde med forslaget.

Jeg kan forstå det, den socialdemokratiske ordfører sagde. Han åbnede klart for forhandlinger; han sagde: men forslaget må se noget anderledes ud, når vi er færdige. Det er da tale, man kan forstå.

Jeg vil også gerne tilsige positivt medarbejde i udvalget til, at vi får gennemført denne lovgivning, inden vi tager på sommerferie.

Selve hovedsigtet – at fonde ikke skal beskattes, når deres indkomster bruges almennyttigt – synes jeg er det rigtige udgangspunkt. Om så de andre bestemmelser, regeringen har sat ind, er rigtige, vil jeg godt være med til at drøfte i udvalget. Som jeg tidligere i dag har haft lejlighed til at sige: jeg vil ikke lukke for nogen som helst forhandling om noget som helst forslag på forhånd. Jeg er parat til at drøfte alt.

Men der er én ting, man lige så godt kan gøre sig klart: der er ét krav, vi stiller fra radikal side: konfliktfonde skal med. Vil man ikke have dem med, så er der lukket for forhandling fra vores side, så anser vi det for overflødigt at forhandle. Men ellers er vi åbne over for forslag, der måtte komme fra socialdemokrater og alle andre, der vil være med til at forhandle om at finde en så god beskatningslov for fonde som overhovedet muligt.

Bente Juncker (CD):

Det er bestemt ikke et lovforslag, CD har bedt om, men et forslag, som et flertal i folketinget den 3. maj sidste år har pålagt regeringen at udarbejde. Og det er så en beslutning, vi nødvendigvis må acceptere.

Efter forslaget kan skattepligten for fonde og foreninger bortfalde efter skatte- og afgiftsministerens skøn, i det omfang den skattepligtige indkomst anvendes til almennyttige formål. Det er efter CDs opfattelse en uheldig bestemmelse. Efter vor opfattelse bør noget, som er så afgørende som skattepligt, ikke overlades til en ministers bemyndigelse på et eller andet tidspunkt at bestemme, om en fond eller en forening skal betale skat.

Fundene har et selvfølgeligt krav på, at det af lovgivningen i klart sprog direkte fremgår, om de er skattepligtige eller ej. CD bliver altid urolig, når der står, at »ministeren bestemmer« eller »afgør«. Det er også

CDs ønske, at det direkte af lovgivningen kommer til at fremgå, at almennyttige og almenvelgørende fonde ikke skal beskattes. Dertil ligger der også en ministerbemyndigelse i paragrafferne.

Opgørelsesmetoden for disse fonde i § 1, nr. 6 og nr. 7, og jeg tror også i nr. 12, hænger sammen. Det vil vi gerne kigge nærmere på og se nogle eksempler på i udvalget. Der er nogle, der sagtens kan komme i klemme, selv om man så flot siger, at almennyttige og almenvelgørende fonde ikke skal beskattes. Der er altså noget, der hedder en opgørelse, og vi ønsker som sagt at få præciseret opgørelsesmetoden.

Jeg er enig med den socialdemokratiske ordfører i hans ønske om en opstramning af § 8 A. Det har CD også længe ønsket. Lad os få en klarere definition på det.

Med hensyn til opgørelsesreglen for almennyttige fonde og fonde i det hele taget ønsker vi generelt, at aktieudbytte ikke skal beskattes. Det vil medføre en helt urimelig og forfejlet dobbeltbeskatning af aktieudbytte.

CD mener endvidere, at man bør overføre den såkaldte holdingregel til fondsbeskatningen, således at fondene i lighed med aktieselskaber vil være skattefrie af aktieudbytter fra selskaber, hvori de ejer mindst 5 pct. af kapitalen. Indsættes denne holdingregel, vil det være langt lettere for fonde som Carlsbergfondet og Egmont H. Petersens Fond – og der kan nævnes mange andre fonde – på en rimelig og økonomisk måde at overholde de fundatsforpligtelser, der er. Det er jo således, at en fondsfundats ændrer man ikke fra dag til dag, nu skal det ind over registrering; det behandlede vi før.

Såfremt holdingreglen ikke indføres, vil mange behov inden for det danske samfund ikke kunne dækkes som hidtil. Netop i en tid, hvor staten ikke kan tilføre mange økonomiske ressourcer, vil en del kunstmuseer og en del forskning – og der kan nævnes mange andre områder – ikke få tilført de nødvendige økonomiske midler.

Afslutningsvis skal jeg understrege, at CD vil gå ind i udvalgsarbejdet uden begejstring, men med vilje til og ønske om at medvirke til en lovgivning på dette område, som ødelægger så lidt som muligt af de værdier, mange af vore fonde kan tilføre samfundet, og for i det hele taget at sikre, at lovgivning

[Bente Juncker]

gen på dette vanskelige område bliver så klar og samfundsgavnlig, som det overhovedet er muligt.

Ove Jensen (FP):

Som ministeren skriver i bemærkningerne til lovforslaget, skal det ses i sammenhæng med de samtidig fremsatte forslag om fonde og visse foreninger.

Forslaget vil skønmæssigt indbringe et provenu på mellem 250 og 400 mill. kr., og det er under alle omstændigheder en stramning af skatteskruen. Hvis fremskridtspartiet skal medvirke til dette, må en klar forudsætning være, at der på andre områder sker mindst en tilsvarende skattelettelse for indkomståret 1985, og skatteministeren er sikkert ikke ubekendt med, at fremskridtspartiet ønsker skattelettelser gennemført ved at hæve den skattefrie bundgrænse.

Lenger (VS):

Nu har vi diskuteret i 3 timer, især om konfliktfondene også skal med, som det hedder. Når vi så når frem til dette lovforslag, hvor vi jo får facitlisten i kroner og øre, kan jeg godt undre mig over, at man siger »også«. Sandheden er jo, at konfliktfondene ender med at være de eneste, der er med.

Lovforslaget er den magreste krikke, jeg har set i lang tid. Den burde trækkes tilbage til stalden, hvor vi kunne give den en anstændig aftægt.

De egentlige fonde forventer man giver et provenu af størrelsesordenen 50-100 mill. kr., og de såkaldte konfliktfonde, som ikke har noget med fonde at gøre, men er foreninger, skal give mindst det dobbelte provenu.

Når vi ser på forskellene i det provenu – det er jo det afgørende, det er facit for hele diskussionen – konstaterer vi, at dette udelukkende er et forslag om at beskatte konfliktfonde, mens det, folketinget har bedt om, et forslag om beskatning af fonde, efter vores opfattelse ikke er fremsat på nuværende tidspunkt. Det er i hvert fald ikke dette forslag, vi har ønsket, og det er efter vores opfattelse heller ikke det, folketinget har bedt om. Ministeren præsterer det kunststykke at forvandle 3,5 mia kr. til et sted mellem 50 og 100 mill. kr., og det gøres ved hjælp af nogle ganske enkle, men – det skal indrømmes – elegante metoder.

Ministeren lægger heller ikke skjul på i bemærkningerne, at sigtet med den konkrete udformning er at tilskynde fondene til i højere grad at foretage udlodning i overensstemmelse med deres formål, og det skal såmænd nok blive et af resultaterne, men at det skulle være sigtet eller i hvert fald hovedsigtet, er vi ikke enige i. Det er i hvert fald ikke vores hovedsigte med en fondsbeskatning. Så forstår vi det naturligvis bedre.

Det skal nævnes alligevel, at kombinationen af de 10 pct.s henlæggelse og fritagelsen for beskatning, i det omfang de skattepligtige indkomster anvendes til almenyttige formål, er helt afgørende for, at de forventede renteindtægter og udbytter kan reduceres fra 3,5 mia kr. til et sted mellem 50 og 100 mill. kr., når det offentlige provenu skal gøres op.

Vi har i lovforslaget svært ved at se, at én eneste fond, bortset fra konfliktfondene naturligvis, overhovedet skulle komme til at betale skat mod sin egen vilje. Forventningerne om et provenu på 50-100 mill. kr., som sandelig er lavt nok i forvejen, bygger på en viden om fondenes hidtidige adfærd, som naturligvis bliver ændret under andre vilkår, og da især, når disse vilkår giver mulighed for at slippe uden om beskatning. Vi vil gerne i forbindelse med udvalgsarbejdet bede ministeren om bare ét eneste eksempel på, at en fond imod sin vilje kommer til at betale skat, og her tænker vi ikke på konfliktfondene.

Derfor mener vi, at dette udelukkende er et forslag om beskatning af konfliktfonde, og som sådant har det ikke noget som helst at gøre hverken med sagen eller med overskriften eller med hensigterne – i hvert fald ikke de hensigter, som et flertal her i salen har givet udtryk for.

Nu har det været diskuteret – hr. Hagen Hagensen og hr. Fogh Rasmussen har været inde på det – om dette er bestilt arbejde. Det mente hr. Hagen-Hagensen vist ikke at det var, mens hr. Fogh Rasmussen sagde, at det var en bunden opgave. Vi kan i hvert fald konstatere, at regeringen ikke har opfattet det som nogen som helst bunden opgave.

Med hensyn til de bemærkninger, som faldt, da folketinget vedtog det forslag til folketingsbeslutning, som førte frem til – ifølge regeringen i hvert fald – disse lovforslag, vil jeg gerne citere fra folketingets forhandlinger 1982-83, den 10. marts 1983, sp.

[Lenger]

7277, af hr. Tastesens indlæg, for han var faktisk den eneste af ordførerne, der ved den lejlighed sagde noget mere præcist om, hvad han mente indholdet skulle være, og det er i hvert fald ikke opfyldt fra regeringens side. Hr. Tastesen sagde bl.a.:

»Vi mener, at penge, der f.eks. er hensat i en familiefond, bør omfattes af formuebeskatningen. Det vil være urimeligt, om man kan unddrage sig formuebeskatning ved hensættelse af dele af sin formue i en familiefond.«

Op herudover kom en række yderligere bemærkninger fra hr. Tastesens side. Det var, hvad der blev sagt ved den lejlighed. Ellers var der ikke mange, som gik ind i en indholdsmæssig diskussion på det tidspunkt. Men selv dette meget brede udsagn fra hr. Tastesen er ikke opfyldt i forslaget, som ligger her.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Det er jo altid sådan, når man fremsætter et skattelovforslag, at der er nogle, der synes, at man beskatter for meget, og der er andre, der synes, at man beskatter for lidt. Sådan har det også været ved debatten om dette lovforslag, hvor man inddrager en helt ny gruppe skatteydere efter et helt nyt system.

Det lovforslag, der er fremsat, er regeringens skøn over, hvad der i denne situation ville være en rimelig beskatning, og det siger sig selv, at det kan der ikke være fuldstændig enighed om, men jeg har forstået, at det vil man diskutere nærmere i udvalget, hvad naturligt er.

Der er dog én ting, der har været bred enighed om hos alle ordførerne. Det er, at de almennyttige fonde ikke er hovedobjektet for denne beskatning, og at man vil være parat til at varetage de almennyttige fondes interesser.

Hr. Tastesen har direkte spurgt, hvad der er den særlige årsag til grænsedragningen mellem konfliktfonde og andre foreningsfonde. Dertil vil jeg kun sige, at der er to muligheder, man kunne have som udgangspunkt. Man kunne beskatte foreninger mest muligt ved at tage alle foreninger med, eller man kunne beskatte foreninger så beskedent som muligt og så kun nøjes med konfliktfonde. Denne grænsedragning kan man jo altid diskutere. Det er regeringens opfattelse,

at det vil være meget uheldigt og helt forkert at inddrage samtlige foreningsformuer i dette land under beskatning, og vi har derfor valgt det udgangspunkt, der giver den mindst mulige beskatning for foreninger.

Hr. Tastesen sagde imidlertid én ting, som jeg må tage afstand fra. Hr. Tastesen spurgte, om det skal være de skattepligtige institutioner, der bestemmer, hvad der tjener almenvellet bedst. Ja men hvem i alverden skulle det ellers være? Det er en frivillig sag at oprette en fond. Det er fondsstifterens midler, der går ind i en fond, og det er stifteren, der bestemmer formålet, og det er da klart, at det må respekteres, til hvilke formål han ønsker at give sine penge.

Jeg vil da gerne rejse det spørgsmål: hvem skal bestemme, om en fond i almindelighed er almennyttig? Der er noget, der hedder Fredsbevægelsens Venskabsfond eller noget i den retning, hvor man forskellige steder har diskuteret, hvorvidt det er en god fond eller det ikke er en god fond, om den er almennyttig eller den ikke er almennyttig, om den skader visse politiske interesser eller den ikke skader politiske interesser. Det har været meget underholdende at følge den diskussion, men spørgsmålet er, hvem der skal være dommer over, hvorvidt dette er et vedtægtsmæssigt formål, hvorvidt dette er et almennyttigt formål.

I øvrigt takker jeg for den tilslutning, principperne i lovforslaget har fået. Det er klart, at jeg er parat til at medvirke til, i det omfang udvalget ønsker det, at lovforslaget bliver vedtaget inden sommerferien.

Tastesen (S):

Jeg har først en kort bemærkning til hr. Bernhard Baunsgaard. Jeg sagde, at lovforslaget skulle se *noget* anderledes ud ved tredje behandling, hvis vi skulle kunne tilslutte os det. Nu har jeg set efter i mit manuskript, for jeg havde nemlig forladt mit manuskript på det tidspunkt. Der står, at forslaget skulle se *meget* anderledes ud, og det er naturligvis en forskel, men lad os håbe, at vi finder frem til den rigtige konklusion.

Så vil jeg sige om spørgsmålet konfliktfonde, at dér har vi en klar melding fra hr. Bernhard Baunsgaard. Vi har ingen melding om, hvor langt hr. Bernhard Baunsgaard vil

[Tastesen]

gå ud over det, der hedder beskatning af konfliktfonde. Nu får vi se.

Men vi har ministerens svar på det spørgsmål, jeg stillede om, hvad begrundelsen er for, at man er standset op her, og jeg må sige, at den begrundelse accepterer vi ikke. Skal konfliktfonde med i en beskatning, og det har vi ikke benægtet at vi må tage stilling til, at vi må være med til, så kræver det en helhedsløsning, og dér må jeg henvise til bemærkningerne til forslaget, hvor der står:

»Et udvalg under industriministeriet har til opgave at undersøge og fremkomme med forslag til en lovgivning om et vist tilsyn med de erhvervsvirksomheder, der ikke drives som personlige virksomheder eller som aktie- eller anpartsselskaber.

Regeringen har fundet det naturligt at afvente resultatet af dette udvalgsarbejde med henblik på senere overvejelser med hensyn til en ændring af de gældende regler om beskatning af erhvervsdrivende foreninger.«

Man kan ikke lave en ensidig løsning, der ikke retter sig imod de andre foreninger, som har et erhvervsdrivende formål, og det er derfor en klar betingelse for os, at vi får en løsning på dette. Da beskatningen først skal træde i kraft for året 1985, kan vi udmærket træffe principielle beskatningsmæssige beslutninger, samtidig med at man når frem til en registrering af disse foreninger, så de indgår i beskatningsgrundlaget.

Jeg må sige, at nok bestemmer stifteren af en fond med velgørende formål, hvad pengene skal gå til, men det er os, der politisk bestemmer, hvor afgrænsningerne i forhold til velgørende, humanitære formål skal være. Ministeren var jo selv fremme med et eksempel, hvor der kunne være en tvivlsom afgrænsning i forhold til, om det var politisk eller ikke-politisk. Jeg kan bekræfte over for minsteren, at i ligningsrådet støder vi ved behandlingen af § 8 A-sager konstant på afgrænsningsspørgsmål.

Det er en politisk afgørelse, hvor begrænsningen skal ligge. Initiativtageren bestemmer, hvad formålet er, men det er os, der politisk bestemmer, om det kan opnå skattemæssig begunstiggelse.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Om det sidste, at det naturligvis må være samfundet, der afgør, om det er almennyttigt, er jeg enig med hr. Tastesen.

Og så skal jeg kun sige, at nu gik det ellers så godt, da hr. Tastesen talte uden manuskript. Så er der jo ikke andet for end at håbe på, at når han kommer i udvalget, så kommer han uden manuskript. Ellers må vi andre hugge det fra ham, så vi kan få en fornuftig forhandling i gang.

(Kort bemærkning).

Hagen Hagensen (KF):

Jeg skal blot gøre den bemærkning, at når hr. Tastesen siger, at det er os, der bestemmer, altså tinget, der afgør, hvilke organer der skal være, og hvad man forstår ved almennyttige og almenvælgørende formål, er jeg enig. Men i det omfang, hvori givere inden for de rammer, der nu engang er for disse forhold, har givet deres penge til bestemte formål, har afskåret sig – for det gør de jo helt og fuldt, og det skal de gøre – må vi også tilgodese, at de formål ikke kommer ud for en beskatning. Dér tror jeg alligevel at vandene skilles lidt imellem os på grund af den dirigering, der lå som undertone. Jeg tror, man vil have en videregående indflydelse på, hvordan det skal være. Det ønsker vi ikke. Vi ønsker, at det skal være så frit og så meget som muligt i overensstemmelse med ønskerne hos den giver, der i sin tid har stiftet fonden. Det går jo undertiden mange, mange år tilbage, selv om jeg erkender, at der også er kommet fonde til i de senere år.

Vi står over for noget nyt, og det må vi naturligvis overveje nøje. Der er allerede kommet indvendinger af forskellig art her i salen i dag, og de er også kommet til os på anden måde. Hvorfor skulle de ikke også det? Jeg ville have været forbavset, hvis de ikke var kommet. Vi skal nu tage dette op, så vi virkelig kan drøfte igennem, hvor vi skal ende. Jeg tror da også, at der vil være en åbning, hvis der er enkelte ting, vi skal tage med, men nu at tage hul på i meget høj grad at registrere foreninger o.lign., før vi ved, hvad det er, vi skal have med at gøre – jeg nævnte før det udvalgsarbejde, der er i gang – tror jeg man skal lade være med. Vi har for øvrigt en foreningsfrihed i dette land, som vi ikke skal gå alt for nær.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Det, der kalder mig herop, er, at som gammelt medlem af fondsudvalget kan man godt undre sig over den vending, tingene tager, inden de når frem til den politiske diskussion i folketinget.

Ministeren stod heroppe for lidt siden og tog de faldne bemærkninger til indtægt for, at der var tilslutning til principperne i dette lovforslag. Det turde være forkert. Er hovedprincippet i dette lovforslag ikke, at en hvilken som helst privat fond, der ønsker det, kan undlade i al fremtid at betale nogen som helst skat? Det er blevet rejst af flere af ordførerne, og der er ikke blevet svaret på det. Jeg vil gerne have ministerens klare tilkendegivelse: er det ikke rigtigt, at det er hovedprincippet, konsekvensen af forslaget? Og hvis det er sådan, så er det klart, at man ikke kan forvente, at der er det samme flertal for det princip som det flertal i folketinget, der vedtog folketingsbeslutningen for et år siden. Det var det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål, som jeg vil rette både til hr. Bernhard Baunsgaard og til ministeren, vedrører afgrænsningen mellem fonde og foreninger: er ministeren og hr. Bernhard Baunsgaard enige med fondsudvalget i, at når man skal lave den afgrænsning, så er det mindst mulige, man kan inddrage under beskatningen fra foreningsområdet, definatorisk helt enkelt det område, hvor det er muligt at flytte fra fonde til foreninger og varetage de samme interesser i foreningsform, som man hidtil har varetaget i fondsform? Ellers bliver der også dér et stort hul, selv om vi måtte få styr på fondsbeskatningen, sådan at den begynder at give ikke nul kroner, men en hel del kroner fra de private fonde. Bare det spørgsmål: er det ikke det mindst mulige med hensyn til foreninger?

Jeg ved godt, at det i praksis ikke er så enkelt at udforme det, men principielt må det dog være et helt uomgængeligt krav, at man ikke starter lovgivningen med at lave et stort hul.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg ved ikke, om det er det mindst mulige, man skal have som sikring, men jeg kan for-

sikre hr. Lykketoft om, at jeg er meget optaget af dette problem, og jeg formoder og håber på, at hr. Lykketoft kan deltage i, jeg havde nær sagt alle tre udvalg, men i hvert fald de to af udvalgene. Der er ikke mindst brug for hr. Lykketoft i retsudvalget til drøftelse af, hvordan vi finder frem til definitioner. Jeg håber da, at hr. Lykketoft kan finde udveje for det, og at vi dér kan få gennemdrøftet problemerne.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Det, der kalder mig herop, er hr. Lykketofts bemærkninger, og jeg fristes til at starte på samme måde som hr. Bernhard Baunsgaard med, at nu gik det jo lige så godt.

De to spørgsmål, hr. Lykketoft rejser, er i og for sig logisk interessante. Hvis hr. Lykketoft har ret i, at det er et princip i loven, at fonde ikke skal beskattes, hvad er så omgælseshensynet? Det var det ene spørgsmål: hvis det er rigtigt, at fonde ikke skal beskattes, hvem vil så forsøge at omgå det? Nej, forholdet er det, at hr. Lykketoft ikke kan få mig til at sige, at formålet med denne lov er, at fonde ikke skal beskattes.

Der er to formål med loven. Det ene er, at fonde naturligvis skal beskattes, og det andet er, at fonde skal udbetale deres indtægter i overensstemmelse med deres formål. Det er den meget væsentlige ting, som også fremgår af fondsudvalgets betænkning. Det er helt klart, at det, vi først og fremmest vil beskattede, er de akkumulerende formueindtægter i fondene.

For så vidt angår det andet spørgsmål, om foreninger, et spørgsmål, som altså kun får betydning, såfremt man accepterer, at der sker en beskatning af fondene, så er det vel nok klart, at der er fare for omgælselser, men vi har jo set tidligere skattelove, hvor man havde koncentreret sig så meget om omgælseshensyn, at man lavede dem meget indviklede, og så viste det sig, at beskyttelsen mod omgælselser i virkeligheden ikke fik nogen reel betydning. Det er regeringens opfattelse, at man må se tiden an, om der er behov for at gå videre.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg havde selvfølgelig ikke ventet, at ministeren ligefrem ville bekræfte, at det var for-

[Lykketoft]

målet med forslaget at undgå beskatning, men jeg må bede ministeren om at afkræfte, at det er konsekvensen. Er ministeren i stand til at afkræfte, at konsekvensen af de henlæggelsesregler, der er i dette lovforslag, er, at ingen fond, der ikke ønsker det, kommer til at betale nogen som helst skat på noget som helst tidspunkt? Kan ministeren sandsynliggøre, at det ikke forholder sig sådan? Det tror jeg ikke at ministeren kan.

Det er klart, at inden dette lovforslag når gennem folketinget, ser det anderledes ud, og derfor er det af stor interesse, at det ikke kun omfatter fonde, men også de foreningsformer, der kunne være anvendelige som flugtveje fra en fondsbeskatning. Derfor må man stille det spørgsmål, hvorfor ministeren, når han skulle til at beskæftige sig med foreningsområdet, er startet i det hjørne af foreningsområdet, der med mindst sandsynlighed under nogen omstændigheder kan bruges som flugtvej for private fonde. Det er næsten det eneste sted, hvor man kan sige at den argumentation i hvert fald ikke holder, man er startet. Det er i hvert fald en mærkelig måde at lukke huller på.

Når ministeren siger, at der har været gjort mange forsøg på at lave noget, der ikke virkede, tænker han så på sine egne leasingindgreb i december måned?

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Hr. Lykketoft må have overset, at henlæggelsesbestemmelsen kun kan anvendes af de almennyttige fonde. Den kan hverken anvendes af konfliktfondene eller af fonde, som ikke har et almennyttigt formål, f.eks. familiefonde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 127:

Forslag til lov om ændring af lov om indskud på etableringskonto. (Ændring af administrationen).

(Fremsat 15/3 84).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 14 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

14) Første behandling af lovforslag nr. L 128:

Forslag til lov om ændring af lov om investeringsfonds og lov om adgang til forsvarerbi-stand under en administrativ skatte- eller afgiftsstraffesag. (Ændring af administrationen).

(Fremsat 15/3 84).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Tastesen (S):

Jeg kan på socialdemokratiets vegne give tilslutning til disse to lovforslag om ændringer af administrationen. Vi synes, det er godt, at man tydeliggør lovbestemmelserne, og at de administreres så enkelt som muligt, og at de virker så lidt generende, som det overhovedet kan være tilfældet. Vi er meget tilfredse med, at de synspunkter, som et folketingsflertal fik indarbejdet i lovgivningen, og som ministeren er sat til at administrere, kommer til udtryk gennem denne tydeliggørelse af de to lovbestemmelser.

Jeg vil endelig sige for tydelighedens skyld, at i socialdemokratiets forslag til en skattereform, som folketinget bør gøre sig bekendt med, har vi den opfattelse, at man bør standse indbetalingen på etableringskonti, og man bør også overveje at gøre det med hensyn til investeringsfonds, idet vi foretrækker målrettet støtte til erhvervslivet fremfor den form for skattebegunstigelse, som de to lovforslag er udtryk for. Det er jo store summer, der er samlet op, og de skal selvfølgelig administreres på en hensigtsmæssig måde under alle forhold.

Arne Lund (KF):

Med disse to parallelle lovforslag fortsætter skatte- og afgiftsministeren sine prisvær-